

EBA/GL/2015/03

29.07.2015

Obecné pokyny

k podmínkám pro uplatnění opatření včasného zásahu podle čl. 27
odst. 4 směrnice 2014/59/EU

Obsah

Obecné pokyny orgánu EBA k podmínkám pro uplatnění opatření včasného zásahu	3
1. Povinnost dodržování pokynů a oznamovací povinnost	3
Status těchto obecných pokynů	3
Oznamovací povinnost	3
2. Předmět, oblast působnosti a definice	4
Předmět	4
Definice	4
Určení	5
3. Podmínky pro uplatnění opatření včasného zásahu	5
3.1 Podmínky na základě výsledků procesu přezkumu a vyhodnocování	6
3.2 Sledování klíčových ukazatelů v procesu přezkumu a vyhodnocování	7
3.3 Významné události	10
4. Provádění	12

Obecné pokyny orgánu EBA k podmínkám pro uplatnění opatření včasného zásahu

1. Povinnost dodržování pokynů a oznamovací povinnost

Status těchto obecných pokynů

Tento dokument obsahuje obecné pokyny vydané podle článku 16 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010¹. V souladu s čl. 16 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 příslušné orgány a finanční instituce vynaloží veškeré úsilí, aby se těmito obecnými pokyny řídily.

Obecné pokyny formulují názor orgánu EBA na náležité postupy dohledu v rámci Evropského systému dohledu nad finančním trhem nebo na to, jak by unijní právní předpisy měly být uplatňovány v konkrétní oblasti. Příslušné orgány ve smyslu čl. 4 odst. 2 nařízení (EU) č. 1093/2010, na které se tyto obecné pokyny vztahují, by s nimi měly být v souladu a začlenit je do svých postupů (např. pozměněním právního rámce nebo dohledových postupů), včetně případů, kdy jsou obecné pokyny zaměřeny v první řadě na instituce.

Oznamovací povinnost

V souladu s čl. 16 odst. 3 nařízení (EU) č. 1093/2010 musí příslušné orgány do 29.09.2015 orgánu EBA oznámit, zda se těmito obecnými pokyny řídí nebo hodlají řídit, a v opačném případě uvést do tohoto data důvody, proč se jimi neřídí či nehodlají řídit. Neposkytnou-li příslušné orgány oznámení v této lhůtě, bude mít orgán EBA za to, že se těmito obecnými pokyny neřídí nebo nehodlají řídit. Oznámení by měla být zasílána na formuláři, který je k dispozici na internetových stránkách orgánu EBA, na adresu compliance@eba.europa.eu s označením „EBA/GL/2015/03“. Oznámení by měly předkládat osoby s příslušným oprávněním oznamovat, zda se jejich příslušné orgány těmito obecnými pokyny řídí nebo hodlají řídit. Jakoukoli změnu stavu dodržování pokynů je rovněž nutno oznámit orgánu EBA.

Oznámení budou zveřejněna na internetových stránkách orgánu EBA v souladu s čl. 16 odst. 3.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/78/ES (Úř. věst. L 331, 15.12.2010, s. 12).

2. Předmět, oblast působnosti a definice

Předmět

1. Ustanovení čl. 27 odst. 1 směrnice 2014/59/EU stanoví, že pokud instituce porušuje nebo pravděpodobně v blízké budoucnosti nebude splňovat požadavky nařízení (EU) č. 575/2013, směrnice 2013/36/EU nebo hlavy II směrnice 2014/65/EU nebo jakéhokoli z článků 3 až 7, 14 až 17 a článků 24, 25 a 26 nařízení (EU) č. 600/2014, včetně vnitrostátních právních aktů, kterými se provádí směrnice 2013/36/EU, nebo technických norem vypracovaných Evropským orgánem pro bankovníctví (EBA) podle příslušného ustanovení nařízení (EU) č. 575/2013 nebo směrnice 2013/36/EU a schválených Evropskou komisí, mají mít příslušné orgány k dispozici alespoň opatření včasného zásahu uvedené v čl. 27 odst. 1 směrnice 2014/59/EU, aniž jsou dotčeny pravomoci dohledu uvedené v článku 104 směrnice 2013/36/EU. Tyto obecné pokyny podle čl. 27 odst. 4 směrnice 2014/59/EU podporují důsledné uplatňování příslušných podmínek při rozhodování o uplatnění opatření včasného zásahu.
2. Kvůli větší soudržnosti při provádění dohledu v souvislosti s uplatňováním daných podmínek tyto obecné pokyny rovněž objasňují požadavky, kterými by se příslušné orgány měly řídit při nastavování prahových hodnot ve vztahu k finančním ukazatelům a ukazatelům rizik, které mají být pravidelně sledovány v procesu přezkumu a vyhodnocování („SREP“) podle obecných pokynů k procesu přezkumu a vyhodnocování, a postupy, kterými se řídit při porušení stanovených prahových hodnot.
3. Obecné pokyny neřeší vztah mezi příslušnými orgány a orgány příslušnými k řešení krize v souvislosti s porušením stanovených podmínek, který je již upraven čl. 27 odst. 2 směrnice 2014/59/EU.
4. Vyhodnocení toho, zda instituce „porušuje nebo pravděpodobně v blízké budoucnosti nebude splňovat“ požadavky nařízení (EU) č. 575/2013 nebo směrnice 2013/36/EU, provádí příslušné orgány na základě komplexního posouzení, a to i prostřednictvím procesu přezkumu a vyhodnocování popsaného v článku 97 směrnice 2013/36/EU a dále specifikovaného obecnými pokyny k procesu přezkumu a vyhodnocování.

Definice

5. Pro účely těchto obecných pokynů platí tyto definice:
 - a. „Podmínkami pro včasný zásah“ se rozumí situace, kdy instituce porušuje nebo pravděpodobně v blízké budoucnosti nebude splňovat požadavky nařízení (EU) č. 575/2013, směrnice 2013/36/EU nebo hlavy II směrnice 2014/65/EU nebo jakéhokoli z článků 3 až 7, 14 až 17 a článků 24, 25 a 26 nařízení (EU) č. 600/2014 nebo příslušných prováděcích předpisů EU nebo jednotlivých členských států.

- b. „Opatřeními včasného zásahu“ se rozumí opatření včasného zásahu podle čl. 27 odst. 1 směrnice 2014/59/EU.
- c. „Procesem přezkumu a vyhodnocování“ se rozumí proces dohledu a hodnocení stanovený článkem 97 směrnice 2013/36/EU a dále specifikovaný obecnými pokyny k procesu přezkumu a vyhodnocování.
- d. „Obecnými pokyny k procesu přezkumu a vyhodnocování“ se rozumí obecné pokyny Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA) ke společným postupům a metodikám procesu přezkumu a vyhodnocování, vypracované podle čl. 107 odst. 3 směrnice 2013/36/EU².
- e. „Celkovým hodnocením procesu přezkumu a vyhodnocování“, jak je definováno v obecných pokynech k procesu přezkumu a vyhodnocování, je aktuální hodnocení celkové životaschopnosti instituce na základě zhodnocení prvků procesu přezkumu a vyhodnocování.
- f. „Celkovým skóre procesu přezkumu a vyhodnocování“, jak je definováno v obecných pokynech k procesu přezkumu a vyhodnocování, je číselný ukazatel celkového rizika ve vztahu k životaschopnosti instituce, vypočtený na základě celkového hodnocení procesu přezkumu a vyhodnocování
- g. „Prvkem procesu přezkumu a vyhodnocování“, jak je definováno v obecných pokynech k procesu přezkumu a vyhodnocování, se rozumí jedna z následujících položek rámce procesu přezkumu a vyhodnocování: analýza obchodního modelu, hodnocení vnitřního řídicího a kontrolního systému a mechanismů kontrol v celé instituci, posouzení rizik pro kapitál, hodnocení kapitálu procesem přezkumu a vyhodnocování, posouzení rizik pro likviditu a financování a hodnocení likvidity procesem přezkumu a vyhodnocování.

Určení

- 6. Tyto obecné pokyny jsou určeny příslušným orgánům uvedeným v čl. 4 odst. 2 písm. i) nařízení (EU) č. 1093/2010.

3. Podmínky pro uplatnění opatření včasného zásahu

- 7. Tyto obecné pokyny identifikují následující podmínky pro rozhodování příslušného orgánu o tom, zda uplatní opatření včasného zásahu:

² EBA/GL/2014/13 ze dne 19. prosince 2014

- a. celkové skóre procesu přezkumu a vyhodnocování a předem stanovené kombinace celkového skóre procesu přezkumu a vyhodnocování a skóre jednotlivých prvků procesu přezkumu a vyhodnocování;
 - b. podstatné změny nebo anomálie zjištěné při sledování klíčových finančních a nefinančních ukazatelů v rámci procesu přezkumu a vyhodnocování, které poukazují na splnění podmínek pro včasný zásah;
 - c. významné události, které svědčí o splnění podmínek pro včasný zásah.
8. Porušení podmínek uvedených v těchto obecných pokynech by mělo být pro příslušné orgány podnětem a) k dalšímu prošetření situace, pokud dosud není známa příčina porušení podmínek, a b) k vzetí do úvahy naléhavosti situace a rozsahu porušení podmínek v rámci celkové situace dané instituce pro rozhodnutí o tom, zda uplatnit opatření včasného zásahu.
9. Porušení podmínek, výsledky dalších souvisejících šetření a rozhodnutí o uplatnění opatření včasného zásahu, včetně důvodů pro neuplatnění tohoto opatření, by příslušné orgány měly řádně zdokumentovat.
10. Při porušení podmínek a kladném rozhodnutí o použití opatření včasného zásahu by měl příslušný orgán zvolit nejvhodnější opatření včasného zásahu tak, aby reakce byla úměrná konkrétním okolnostem. Za tímto účelem by měl příslušný orgán zohlednit ozdravné postupy nebo opatření stanovená v ozdravném plánu, která instituce přijala nebo se rozhodla přijmout v bezprostřední budoucnosti.
11. Pokud příslušné orgány přidělí instituci celkové skóre procesu přezkumu a vyhodnocování „4“, měly by zvážit získání informací k ocenění aktiv a závazků instituce podle čl. 27 odst. 1 písm. h) směrnice 2014/59/EU.

3.1 Podmínky na základě výsledků procesu přezkumu a vyhodnocování

12. Za podmínky pro uplatnění opatření včasného zásahu by měly být považovány výsledky celkového hodnocení procesu přezkumu a vyhodnocování a konkrétní, předem dané kombinace výsledků celkového hodnocení procesu přezkumu a vyhodnocování a hodnocení jednotlivých prvků procesu přezkumu a vyhodnocování v souladu s obecnými pokyny k procesu přezkumu a vyhodnocování.
13. Příslušný orgán by měl bez zbytečného prodlení rozhodnout o tom, zda uplatní opatření včasného zásahu zejména v případě, že na základě výsledků procesu přezkumu a vyhodnocování udělí instituci podle metodiky uvedené v obecných pokynech k procesu přezkumu a vyhodnocování celkové skóre procesu přezkumu a vyhodnocování „4“.
14. Příslušný orgán by měl navíc za určitých okolností zvážit rovněž hodnocení jednotlivých prvků procesu přezkumu a vyhodnocování, u nichž bylo dosaženo skóre „4“. Může se jednat o případy, kdy sice neexistuje vysoké riziko pro životaschopnost instituce a celkové skóre

procesu přezkumu a vyhodnocování je „3“, avšak zhodnocení prvků procesu přezkumu a vyhodnocování v konkrétních oblastech uvedených v čl. 27 odst. 1 směrnice 2014/59/EU naznačuje, že by instituce mohla splňovat podmínky pro včasný zásah, a proto bylo příslušným prvkům procesu přezkumu a vyhodnocování uděleno skóre „4“.

15. Příslušný orgán by měl rozhodnout, zda uplatní opatření včasného zásahu, pokud výsledky procesu přezkumu a vyhodnocování provedeného v souladu s obecnými pokyny k procesu přezkumu a vyhodnocování mají podobu následujících kombinací celkového skóre procesu přezkumu a vyhodnocování „3“ a skóre jednotlivých prvků procesu přezkumu a vyhodnocování „4“:

- a. celkové skóre procesu přezkumu a vyhodnocování je „3“ a skóre vnitřního řídicího a kontrolního systému a mechanismů kontrol v celé instituci je „4“;
- b. celkové skóre procesu přezkumu a vyhodnocování je „3“ a skóre obchodního modelu a strategie je „4“;
- c. celkové skóre procesu přezkumu a vyhodnocování je „3“ a skóre kapitálové přiměřenosti je „4“ nebo
- d. celkové skóre procesu přezkumu a vyhodnocování je „3“ a skóre přiměřenosti likvidity je „4“.

16. Při rozhodování o uplatnění opatření včasného zásahu na základě výše uvedených skóre procesu přezkumu a vyhodnocování a při výběru nejvhodnějšího opatření by se příslušné orgány měly zabývat konkrétními slabými stránkami, které byly zjištěny a označeny v popisu celkového zhodnocení procesu přezkumu a vyhodnocování nebo zhodnocení konkrétního prvku procesu přezkumu a vyhodnocování.

3.2 Sledování klíčových ukazatelů v procesu přezkumu a vyhodnocování

17. Proces přezkumu a vyhodnocování podle obecných pokynů k procesu přezkumu a vyhodnocování vyžaduje, aby příslušné orgány u všech institucí pravidelně sledovaly klíčové finanční a nefinanční ukazatele. Pro účely sledování musí příslušné orgány určit ukazatele a stanovit prahové hodnoty, které jsou relevantní s ohledem na specifické podmínky jednotlivých institucí nebo skupin institucí sdílejících podobné charakteristiky (skupin podobných subjektů).

18. Při určování prahových hodnot pro jednotlivé ukazatele vztahující se k obezřetnostním požadavkům dle nařízení (EU) č. 575/2013 by příslušné orgány měly zvážit minimální i dodatečné požadavky, tj. minimální požadavky na kapitál podle článku 92 nařízení (EU) č. 575/2013 a dodatečné požadavky na kapitál uplatňované podle čl. 104 odst. 1 písm. a) směrnice 2013/36/EU bez přihlédnutí k případným požadavkům kapitálových rezerv stanoveným v kapitole 4 hlavy VII směrnice 2013/36/EU; nebo minimální požadavky na likviditu podle části šesté nařízení (EU) č. 575/2013 a nařízení Komise v přenesené

pravomoci (EU) č. 2015/61³ i dodatečné požadavky na likviditu uplatňované podle článku 105 směrnice 2013/36/EU.

19. Stanoví-li příslušné orgány za účelem sledování klíčových ukazatelů prahové hodnoty ukazatelů kapitálové přiměřenosti na volitelné úrovni 1,5 procentního bodu nad rámec požadavků na kapitál instituce podle čl. 27 odst. 1 směrnice 2014/59/EU nebo jiné prahové hodnoty, měly by zohlednit požadavky na kapitál podle článku 92 nařízení (EU) č. 575/2013 a dodatečné požadavky na kapitál podle čl. 104 odst. 1 písm. a) směrnice 2013/36/EU, blíže určené v obecných pokynech k procesu přezkumu a vyhodnocování, a to bez přihlídnutí k požadavkům kapitálových rezerv podle kapitoly 4 hlavy VII směrnice 2013/36/EU.

20. Zjištění podstatných změn nebo anomálií u ukazatelů, včetně překročení prahových hodnot, by měl příslušný orgán považovat za podnět k dalšímu prošetření, popř. by měl ve světle nových informací přezkoumat zhodnocení příslušného prvku procesu přezkumu a vyhodnocování. Konkrétně by příslušný orgán měl:

- 1) určit příčinu a vyhodnotit podstatný charakter potenciálního obezřetnostního dopadu na danou instituci, případně navázat s dotyčnou institucí dialog;
- 2) zdokumentovat příčiny a výsledky zhodnocení (s cílem zajistit, aby všichni pracovníci příslušného orgánu dodržovali postupy procesu přezkumu a vyhodnocování, a sledovat výsledky předchozích šetření) a
- 3) přezkoumat posouzení rizik a skóre procesu přezkumu a vyhodnocování s ohledem na případná nová podstatná zjištění na základě požadavků obecných pokynů k procesu přezkumu a vyhodnocování.

21. Jestliže se výhled instituce, pokud jde o finanční situaci a riziko, a skóre procesu přezkumu a vyhodnocování u určitého prvku závažně zhorší a ovlivní jednu z podmínek uplatnění opatření včasného zásahu na základě kombinace celkového skóre procesu přezkumu a vyhodnocování a skóre jednotlivých prvků procesu přezkumu a vyhodnocování (tj. jsou splněny podmínky popsané v odstavcích 14–15), měly by příslušné orgány rozhodnout, zda uplatnit opatření včasného zásahu.

22. Aniž by byl dotčen odstavec 21, lze v určitých situacích podstatné změny nebo anomálie u ukazatelů přímo používat jako podmínku pro rozhodnutí o uplatnění opatření včasného zásahu. Zejména v závislosti na podstatném charakteru změn nebo anomálií u ukazatelů, na jejich příčinách a závažnosti potenciálního obezřetnostního dopadu na instituci a za předpokladu, že instituce splňuje podmínky pro včasný zásah, může příslušný orgán ve snaze ušetřit čas rozhodnout o uplatnění opatření včasného zásahu ihned po určení příčiny a celkového dopadu, aniž by došlo k aktualizaci zhodnocení příslušného prvku procesu přezkumu a vyhodnocování. Hodnocení příslušného prvku procesu přezkumu a vyhodnocování

³ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2015/61 ze dne 10. října 2014, Úř. věst. L11, 17.1.2015, s. 1.

i celkové hodnocení procesu přezkumu a vyhodnocování by však mělo být následně bez zbytečného prodlení aktualizováno.

3.3 Významné události

23. Jisté události mohou mít na finanční stav instituce tak významný dopad, že mohou instituci přivést do situace, v níž jsou podmínky pro včasný zásah splněny relativně rychle.

24. Obecně by takové události měly být podnětem k dalšímu prošetření dotčené oblasti. Příklady významných událostí, které mohou přivést instituci do situace, kdy jsou splněny podmínky pro včasný zásah, jsou zejména:

- a. události velkého operačního rizika (např. nedovolené obchodování – tzv. rogue trading, podvod, přírodní katastrofa, vážné problémy v oblasti IT, významné pokuty uvalené na instituce orgány veřejné správy);
- b. závažné zhoršení výše způsobilých závazků a kapitálu drženého institucí kvůli splnění minimálních požadavků na kapitál a způsobilé závazky (MREL);
- c. náznaky, že je potřeba přezkoumat kvalitu aktiv a/nebo provést nezávislé ocenění určitých portfolií/aktiv, například:
 - i. výsledky zhodnocení prvků procesu přezkumu a vyhodnocování naznačující obavu, že aktiva mohou být nižší než závazky;
 - ii. odstavec obsahující zdůraznění skutečnosti⁴ uvedený ve výroku externího auditora k účetní závěrce instituce, který naznačuje podstatnou nejistotu;
 - iii. nepříznivé události, ke kterým dojde po skončení účetního období, ale před tím, než je účetní závěrka schválena k vydání, což svědčí o podmínkách, které nastaly po skončení účetního období, a tudíž nevyžadují úpravu/přepracování účetní závěrky (události neupravující účetní výkazy); u každé významné kategorie neupravujících událostí by instituce měla informovat o povaze události a odhadnout její finanční dopad, resp. učinit prohlášení, že odhad není možné provést);
 - iv. neustálé a podstatné změny účetní závěrky instituce kvůli chybám v ocenění aktiv/závazků a časté změny účetních zásad;

⁴ Odstavec obsahující zdůraznění skutečnosti je druh odstavce nebo části výroku externího auditora k účetní závěrce, který má uživatele upozornit na skutečnost, jež je v účetní závěrce řádně popsána nebo uvedena, ale je natolik důležitá, že je zásadní pro pochopení účetní závěrky uživatelem (např. informace o nejistotě související s budoucím výsledkem mimořádného soudního sporu nebo regulačního opatření; velká katastrofa, která významně ovlivnila nebo stále ovlivňuje finanční situaci subjektu). Odstavec obsahující zdůraznění skutečnosti není výhradou ve výroku auditora; neznamená tudíž, že účetní závěrka nepředstavuje pravdivý a věrný obraz finanční situace.

- d. značný odliv finančních prostředků, včetně maloobchodních zákaznických vkladů, způsobený např. poškozením dobré pověsti instituce;
 - e. neočekávaná ztráta člena vrcholného vedení nebo klíčového zaměstnance, který nebyl nahrazen;
 - f. nejméně jeden z členů řídicího orgánu nesplňuje regulační požadavky uvedené ve směrnici 2013/36/EU, které musí splňovat, aby se mohl stát nebo aby mohl zůstat členem řídicího orgánu;
 - g. významné snížení ratingu uděleného jednou nebo několika externími ratingovými agenturami, které může potenciálně způsobit značný odliv finančních prostředků, neschopnost obnovit finanční prostředky nebo aktivaci smluvních ujednání o externím ratingu.
25. Dozví-li se příslušný orgán o nastalé významné události, měl by zjistit její příčinu, vyhodnotit potenciální obezřetnostní dopad na danou instituci, popř. vést s institucí odpovídající dialog, a její zhodnocení zdokumentovat.
26. Příslušný orgán by měl aktualizovat posouzení rizik a skóre příslušného prvku procesu přezkumu a vyhodnocování ve světle nových podstatných zjištění v souladu s požadavky obecných pokynů k procesu přezkumu a vyhodnocování. Zhorší-li se na základě aktualizované analýzy celkové skóre procesu přezkumu a vyhodnocování nebo kombinace celkového skóre procesu přezkumu a vyhodnocování a skóre jednotlivých prvků procesu přezkumu a vyhodnocování a ovlivní jednu z podmínek pro uplatnění opatření včasného zásahu na základě výsledků procesu přezkumu a vyhodnocování, kdy jsou splněny podmínky uvedené v odstavcích 14 až 15, měly by příslušné orgány rozhodnout o nutnosti přijmout opatření včasného zásahu.
27. Aniž by byl dotčen odstavec 26, lze v určitých situacích významné události přímo používat jako podmínku pro rozhodnutí o uplatnění opatření včasného zásahu. Zejména v závislosti na rozsahu významné události a podstatném charakteru potenciálního obezřetnostního dopadu na instituci a za předpokladu, že instituce splňuje podmínky pro včasný zásah, mohou příslušné orgány z časových důvodů rozhodnout o uplatnění opatření včasného zásahu ihned po určení příčiny a celkového dopadu, aniž by došlo k aktualizaci hodnocení příslušného prvku procesu přezkumu a vyhodnocování. Hodnocení příslušného prvku procesu přezkumu a vyhodnocování i celkové hodnocení procesu přezkumu a vyhodnocování by však mělo být následně bez zbytečného prodlení aktualizováno.
28. Skutečnost, že orgán příslušný k řešení krize zahájí s příslušným orgánem konzultační proces s cílem určit, zda instituce je „v selhání nebo je její selhání pravděpodobné“, by měl příslušný orgán považovat za významnou událost, která je podnětem k posouzení, zda by vůči dotčené instituci měla být uplatněna opatření včasného zásahu, aby se zachovala nebo obnovila její životaschopnost a zabránilo jejímu selhání. Taková situace může nastat v případě, že je orgán

příslušný k řešení krize podle článku 32 směrnice 2014/59/EU oprávněn určit, že instituce je „v selhání nebo je její selhání pravděpodobné“.

4. Provádění

29. Tyto obecné pokyny se použijí od 1. ledna 2016.